

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken November 3 - dik napján, 1815 - dik esztendőben.

Spanyol Ország.

Egy *Madriti* a' közelebb mult Oktober hola napjának 9 - dikén költ tudósítás ezeket foglalja magában: „Tegnaptól fogva, ugymond, itten igen kemény intézetek történtek, de a' mellyeknek valóságos okát még most nem tudhatjuk. A' Státustanátsos *Escoiquisz*, a' Királynak volt Tanítója, *Andalusiába*; a' Kánonok *Ostolazza*, *Tardon* nevű klastromba számkivetésbe küldett; *Arolle* nevezetű pap a' *Mallagai* püspöknek rendelésére bizatott; az *Atalaya* tzimű ujságleveleknek hires írója a' *Guadelupe* klastromba záratott, négy a' hadi volt tisztviselő és a' külső dolgokra ügyelő ministerségnél, nem különben egy a' financiáknál volt hivatalos számkivettettek; több a' *Castiliai* Tanátsnál volt Tanátsosok, 's azok közt *Villamil* ur, és a' Gróf *Pinar*, a' születések helyeikre küldettettek el; *Quadra* ur számkivettett; a' finantziáknál volt legelső hivatalos, és ketten a' postáktól gályákra küldettek; sok tisztviselő, felvigyázók, előkelő nemes emberek és prókátorok kénszeritetnek a' fő várost oda hagyni, egy kedves komornyikja a' Királynak elküldettett; nem különben több a' kir. palotánál szolgálatban volt személyek; egy szóval, eddig 46 személyek, a' kik minnyájan főbb rangból, vagy felljebb való hivatalokból való voltak. Az egész po-

litzia ministerium annak előljárójával *Charri* ministerrel 's ennek titoknokjával és két assessorokkal együtt az *Alhambra* nevű státus-fogházba *Grenadába* fognak vitettetni. Ugyan ezen helybe a' hadi minister *Ballesteros* is egyikkel a' maga adjutansai közül, 50 emberből álló keserő seregnek őrizete alatt küldettetik.

A' *del Parque* herczeg, *Párisba*; Gr. *Peralada*, *Nápolyba*, a' *S. Carlos* herczeg *Bétsbe*; a' *de l' Infantada* herczeg *Pétersburgba*, küldendő k. követeknek, mint mondják, nevezettek ki, a' törvényes dolgokra ügyelő minister *Moyano* letétezt, és a' G. *Miranda* K. ház Mesterévé lett. A' Király egy napra, egy *Madrittól* nem messze fekvő várába ment vala, 's az ő ott létele alatt mind a' felljebb megnevezett változások vitettettek végbe.

A' *Porlier* Generál által fogságra tétezt, de annak megbukása után szabad-ságra jutott Galliciai Generál-Kapitány *Don Philipp de Saint - Marcq*, következő foglalatú irást küldött, minekutánna a' fogságból kiszabadúlt volna, *Don Pedro Cevallos* első ministerhez:

Corunnában September 23 - ikán 1815.

„Ma reggeli kilentz órakor azok a' hadi seregek, kik magokat annyira elfelejtették vala, hogy azon pártütőnek hitetlen édesgetéseit követték, ezt a' várost, mellyet az ő számára megtartani iparkodtak va-

lá, gyalázatosan, legnagyobb sietséggel, ide hagyták. A' *Santiago* városa előljárói, fegyveres polgárjai és a' katonái, a' Királyok eránt való hivségeket megtartván, a' *Porlier* pártos ösztönözéseire nem ügyelvén, ezen ellentállások által őtet a' *Corunna* városának oda hagyására kényszerítették; az ő ebben a' városban maradott tzimborásainak elfutamodása nékem annak bizonyságául szolgál, hogy az ő próbatétele füstbe ment egészen.

„Én ebben a' szempillantásban elegendőnek lenni tartom, hogy az Eő kir. Felségét ezen történetről tudósítsam a' végre, hogy azokat az érzéseket, a' mellyeket az ennekelőtte fülébe ment tudósítások a' lelkeken felingerlettek vala, megenyhithesem; egyszersmind bizonyossá tehetem Eő Felségét arról is, hogy ennek a' városnak lakosai azon rövid időt, a' mellyben annak a' bitangolónak hatalma alatt lenni kényszerítettek, mélységes szomorkodással eltöltötték. Most, a' midőn magokat a' tyrannismustól megmentetteknek lenni látják, lehetetlen az ő indulatos jó érzéseket, és a' Király eránt való hivségeket lerajzolni.“

A' *Corunnai* magistrátus, e' következő Eő Felségéhez a' Királyhoz bényújtatandó irást küldötte a' törvényes dolgokra ügyelő ministerhez:

„Sire! A' *Corunna* városának törvényes magistrátusa, melly a' maga hivatalja folytatásától elragadtatván a' státus foghazaiba tétetődött vala, azt az első szempillantatot, a' mellyben a' maga szabadságát a' pártos *Porlier* bünös bivanságainak, és próbatételének semmivé tétettése után vissza nyerte, arra fordítja, hogy az Eő kir. Felségét tudósítsa arról, hogy ő a' maga tisztviseléséibe ismét visszahelyeztetett legyen, és hogy a' Generál-Kapitány, *Don Philipp de Saint Marq* hasonlóképen szabad lábra állítatván, azon munkálódik, hogy a' királyi fegyvereseknek ditsősségét, és a' közönséges tsendességet fenntarthassa. Az alatt az idő alatt, a'

mellyben ennek a' városnak lakosai azon pártosnak átkozott próbatétele által meglepettetvén a' legszomorúabb halgatásban maradtak az ő rabságoknak ideje alatt. De mihelyest ő az ő betsületes és derék hűséges gondolatjaikat szabadon kinyilatkoztathatták, azonnal azt a' legnagyobb sietséggel mivelték. Mellyhezképest a' Magistrátus Felségednek és maga magának szerentsét kíván azon történethez, mellynek kimenetele olly ditsősséges vala.“

„Az Isten, a' mi Idvezítőnk és Úrunk hosszas életet adjon Felségednek, ezeket kívánja a' *Corunna* városának hűséges magistrátusa.“

„A' Felséged lábaihoz borúlnak *Ant. Reguera Villamil*, *Juan Berito de Castro*, *Fernando Nicolas Gomez*, *Mauro Sanchez de Lago*, *Bernardo del Villar de Vigo*, *Manuel de Llano*, *Rapfael Nogeira*, és *Benito Munis*, Jegyzők.“

Betanzos városa is borúl Eő Felsége lábaihoz a' maga készszolgálatjának, és tántorithatatlan hűségének megbizonyításával.

A' *Santiago* városa ez alkalmatossággal olly betsületesen viselte magát, hogy Eő Felsége többet nem is kívánhatott tőle. 'S e'kképpen a' Galliciai nagy tartomány városainak minden lakosai nyilván való módon kimutatták, hogy minden ujítás előttök melly igen gyűlöletes legyen.

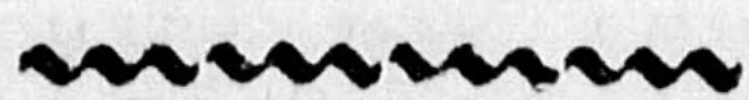
A' *Madridi* tudósítások szerint, mellyek a' *Párisi* ujságlevelekben October 21-ikén kiadattak, a' pártos *Porlier* több tzimborás társaival együtt akasztófára ítéltetett, és ez a' büntetés *Corunnában* a' közönséges piatzon, rajta bé is tölttetett.

Nagy Britannia.

Minthogy a' békesség tsak nem egészen megkészült *Párisban*, a' *Lord Castle-reagh* és a' hitves társa nem sokára, *Londonba* fog vissza érkezni.

A' *Sz. Ilonába* nem sokára két szállító hajó, eleséggel, munitzióval, és egy patikával fog útnak indulni.

Két expedíció küldetik az országlószéknek paróntsolatjából *Afrikába*. Az egyiknek a' tzelja az, hogy a' *Niger* folyónak eredetét, a' mennyire lehetséges leszen kitanúlja; a' másik pedig a' *Congo* folyóvíz torkalatjának felkeresésére vagyon rendeltetve. Mind a' két expedíciónak olyan tsajkái vannak, a' mellyek gőz által hajtattatnak, és a' víz folyása és szél ellen öt anglus mértföldnyi meszszeségre mehetnek egy órában.

A' közelebb múlt holnap' 7-ik napján a' Király egészségéről az Orvosok által kiadatott tudósítás szerint, Eő Felsége az egész közelebb múlt holnapban testre nézve igen jól érzette magát, de az elmebéli megháborodottsága minduntalan tartott.

A' *Durham* és *Northumberland* nevű Grófságoknak előljáróik öszveegyesültek a' végre, hogy az arra megkért linea seregek segítségekkel azon matrózok, avagy hajós legények támadásoknak véget vethessenek, a' kik uj *Castiliában* olly öszve esküvésre léptek vala, melly szerint valahányszor kedvező szél támad és a' kőszént hordó hajók el akartak onnét indulni, ők azoktól némelly napokon 50 sőt 100 font sterlinget is kitsikartak vala. Illyen adónak lefizetése nélkül egy hajót sem bocsátottak ki a' kikötő helyből. Ők ottan biztosságot választottak magok közül, 's mintegy politziai igazgatást üztekki.

A' *Waterlooi Museum* nevezete alatt, *Londonban*, *St. James-Streetben* az egész múlt nyáron egy nagy) francia fegyverekkel és ruhákkal tele szoba, 's néhány státusformaruhák is, mellyek *Bonaparte* ruháinak lenni tartattattak, az ujságkivánó bámulóknak mutattattak; nemes, és főnemes aszszonyok is gyönyörködtették magokat azoknak látásával. Sőt versszerzőnek is sokan támadtak, kik a' *Waterlooi* nagy győzedelemről énekeket készítenek.

Az, a' *Waterlooi* ütközetben sebbe esett katonáknak, avagy megölettetek öz-

vegyeinek gyámolítások végett kinyitott subscriptionnak summájamár 200,000 font sterlingre megyen.

A' *Corcki* tanáts Feldmarsal *Blücher* herceget, a' maga polgári jusával megtisztelte; ez a' jus egy az irrlandiai tserfából való iskátulában fog néki általadattatni.

Azok a' dolgok közzé, a' mellyek most Anglia Országban a' legszembetűnőbbek, méltán számiáltatik az ugy nevezett *Jozun Lancasternek* (mellyről mi is már egyszer emlékeztünk vala) nevelése módja, a' ki *Irlandiában* és *Scotiában* valamint a' fő városokban, ugy a' kisebb helységekben a' lakosoknak közönséges megelekedésekkel mutogatta a' maga uj tanítása módját. Egyáltaljában ennek az okoztatás módjának legnagyobb könnyüése abban áll, hogy a' tanítványok közül azok, a' kik legalkalmasabbak, a' többeknek tanítóivá tétetődnek, és ezeket a' falon függő táblákhoz vezetvén az azokra felirt szavakat velek felolvastatják, vagy a' számvetésbeli példákat kidolgoztatják, avagy száz 's több tanulógyermekkel a' kimondott szókat foszlóköves táblákra egyszerre feliratják, mellyközben bizonyos időpontokban ezt kiáltják: Emeljétek fel a' táblákat; és minden írások hirtelen megnézettetnek, 's a' jól írók megjutalmaztatnak, a' hibás írókra pedig büntetés mondatik. E' szerint a' mód szerint egyetlen egy oskolamester több száz gyermekeket egyszerre foglalatoskothat, és tsak mint valamelly hadi vezér az egyes káplárságokra avagy osztályokra vigyáz 's azokat igazgatja. Azt erősítik közönségesen, hogy ezen mód szerint, 3 h. alatt 400 gyermekek, olvasni, írni, és számot vetni megtanúlhatnak. Ez az ugy nevezett *Lancasteri-Systemat* maga a' feltaláló egész *Irlandiában*, legelőször is *Dublinban* próbálta meg, melly a' legszegényebb embertől kezdve egész a' Vicze-királyig kedvesen elfogadtatott. Egy izben 2000-nél több halgatók előtt tette meg *Dublinban* a' maga próbáját, a' hol a' *Leicesteri* herczeg és a'

Gróf Meath előlülők voltak. *Scotiában* pedig közönséges megelekedéssel és jóváhagyással *Edinburgban*, *Paisleyben*, *Dumfriesben*, *Glasgowban*, *Dundieben*, *Mouroseben*, *Aberdeenben*, *Forres Nairesben* 's a' t. mutatta meg a' maga próbatételeit. *Iverneszben* és *Aberdeenben* különös köszönő irások készítettek, más helyeken polgári jusok adtak nékie. Azt mondják, hogy csak *Skótiában* 20,000-nél több halgatói és az ő systemájának követői vannak, és hogy ő már 1000 Anglus mértföldnél hosszabb utazást tett légyen.

A' *Harwich* és *Cuxhaven* között való közösülés egy ujonnan épített postahajóval megkönnyebbitetett. Ez a' postahajó *Castlereagh* nevet kapott, és a' *Donough* nevű kapitány által (ki annakelőtte más hajót igazgatott) kormányoztatik. Ennél a' hajónál szebbet látni lehetetlen, 's annak belső felkészítésénél többet nem is kívánhatnak az utazók. Ez a' hajó 4000 font sterlingben került.

A' *Londoni* ujságlevelek azt állatják, hogy a' *Francia* országban, a' békességi alku szerént egynéhány esztendőig maradandó 150,000 szövetséges armadához a' négy fő hatalmasságok, ugymint *Austria*, *Orozz Birodalom*, *Prusszia*, és *Nagy Britannia* 30,000 embert, *Bavaria* 10,000, *Hannovera* 5000, *Württemberg* 5000, *Saxonia* 5000, *Dánia* 5000 embert állítanak.

A' két *Austriai Főhercegeknek Dowerból*, a' hol a' szárazra ki fognak szállani, *Londonba* való vitetések végett, három udvari kotsi küldetett *Dowerbe*.

A' *Londoni*, a' közelebb mult holnap' 18-dik napján költ ujságlevelekben, következő levél foglaltatik, mellyet egy haditiszt a' mult Augustus 22-dik napján a' *Northumberland* hajón, az északi szélességnek $34^{\circ} 53'$, napnyugoti hosszúságnak $13^{\circ} 45'$ alatt irt, 's a' mellynek foglalata a' következőkből áll:

„*Bonaparte* nagyon ditséri a' mi (Anglus) gyalog és az ágyúzó hadiseregeinket; azt mondja, hogy a' mi gyalogságunk mostanában olyan, a' millyen volt a' francziáké tiz esztendő előtt, de hogy a' franczia lovasság a' miénket sokkal felljül múlja. Egy napon azt mondotta a' *Wellington* herceg felől, hogy ő nem gondolta légyen, hogy ez a' hadi vezér vele megütközne, és hogy tőle azt várta, hogy vissza fog vonulni mind addig, mig több segítő seregek érkeznének hozzá; de látván, hogy *Wellington* a' tsatát éppen nem kerüli, hogy akkor a' győzedelmet bizonyosan magáénak lenni tartotta; hogy ő igen is jól tudta, hogy a' Prusszusok közelitene, de hogy ő ezekkel nem gondolt, és hogy azokat minden bizonynyal meg is verte volna, ha őtet néhány Generálisai el nem árúlták volna. Azt is adta hozzá, hogy, ha az, nappal történt volna, ő magát a' hadi seregeinek megmutatta, és azokat ismét rendbe hozta volna; de hogy éjjeli setétben a' fútók őtet magát is magokkal elragadván, ő is utni kéntelenitetett légyen.“

„Lehetetlen képzelni magának, melly nagyon *Bonaparte* és az ő késérői a' *Fouchét* gyűlölik; ez a' teremtmény, ugy mond ő, az ő tronusról való lemondásának a' szerzője; ő minduntalan vadolja őtet azzal, hogy az mindenkor az ellenségeivel titkon levelezett légyen.“

„*Bonaparte* a' Sach- és Vingtun-játékkal tölti az idejét a' maga késérőivel, a' kik őtet mindenkor nyerni engedik; némellykor a' hajós tisztekkel is játszik, a' kik éppen nem gondolnak vele, ha nyernek ő tőle. Nagyon megütközött vala, azt értvén, hogy az Admirális nem engedi hogy vasárnapokon is játszassanak.“

„Gyakorta kérdezősködik a' *Sz. Ilona* szigete égtájának (clyma) minémiségéről, 's azt mondja, hogy ő néki ott jobban fog tetszeni, mint sem *Austriában* néki tetszett volna. Gyakran az Anglia országí égtájáról is beszél, 's azt mondja, hogy a' sok önnön gyilkosságoknak egyedül azon cly-

mának nagy nedvessége az oka; némelly észrevételeket tett a' *Whitbread* ur maga megolettetéséről.“

„Egykor azt mondotta, hogy ő néki tulajdonképen azon a' napon, a' mellyben a' *Moskwa* városába való győzedelmi bemenetelét tartotta, kellett volna meghalni; mert hogy azolta nem egyebet hanem tsupa szerentsetlenségeket ért. Azt is mondja, hogy ő *Dresdában*, és más alkalmatosságokban békesseget kötött volna, ha egyik az ő ministerjei közzül attól meg nem tartóztatta volna.“

„Egykor a' *St. Jean d' Acre* ostromoltatására jött a' beszélgetés; *Bonaparte* azt mondá, hogy *Sir Sidney Smidt* hirdetését osztatott ki ottan a' valamennyire eltsüggedt Francziák közt. Hogy ennek a' rosznak elejét vegyem, ugy mond *Bonaparte*, azt tétetem közöns gessé, hogy az Anglus fővezér megdühödött legyen, 's velle való minden közösülést megtiltottam vala; 's ennek valóban olly következése volt, a' millyent kívántam. *Sir Sidney Smith* erre olly haragra indul, hogy engem duellumra kihivatott, de a' mellyet én el nem fogadtam, azt mondván nékie, hogy igen is viaskodok velle, ha magával a' *Marlborough* hertzeget hozza. En *Acret* bizonyosan meg is vettem volna, ha nékem az Anglusok az egész ostromló eszközeimet el nem vették volna. Végtere frantziául 's anglusul ezeket mondotta: „Ha ti Anglusok nem akadályoztattatok volna, én a' napkelet Császárjává lettem volna; de mindenütt, a' hová tsak hajókkal lehetett kikötni, bizonyosan találtam az Anglusokra, kik engemet onnan elutasítottak.“

„*Bertrand* Generális és a' felesége szüntelen vannak *Bonaparte* körül. Ugy látszik, hogy minnyájan magokat a' sorsokra bizták.“

„Mi mind eddig igenszerentsésen utaztunk, 's a' mi *Torbayból* való elindulásunktól fogva kedvetlen időt nem tapasztaltunk.“

A' hajóslegényeknek támadások *Newcastleben*, a' *Hull* és *Leith* nevü kikötőhelyekre is elterjedett.

D á n i a.

A' Dániai státusujságlevelek szerint az e' folyó esztendőben Junius 4-ikén *Bétsben* a' *Svecziai Pomerania* iránt, Pruszszia és Dánia közt kötöttett egyezés Junius 21-dikén *Párisban* ratificáltatott. Pruszszia ad ezért a' tartományért *Lauenburgon* kívül, még két millió tallért, és le fizet 600,000 tallért, a' mellyekkel *Sveczia Dániának* adós volt. Ez a' summa már valósággal lefizetődött; az elsőbbi summa pedig a' békessegnék megkötöttése után egy esztendővel, négy időpontokban le fog fizettetni, addig pediglen száztól négy forint interest hoz.

Annak a' *Pruszszia és Dánia* közt kötött traktátusnak, a' fellejebb említett Dániai státusujságlevelek szerint következő a' foglalattja, az annak eleibe tett megjegyzéssel:

A' *Kielben* Januarius 14-dik napján 1814-dik esztendőben kötött békessegi trakta szerént a' *Svecziai Király* által engedte *Dániának* a' *Pamerániai* herczegsége és a' *Rügen* (Rugia) szigetre való járást. Ez az aquisitió a' maga a' több *Dániai* státusoktól tenger által való elszakasztódása miatt sokkal kevesebb hasznú volt, mintsem az a' maga népességére és segítő forrásaira nézve más alkalmatosabb fekvésben lehetett volna. Erre nézve rá állott az Eő Dániai Felsége, az a' *Pruszsiai Király* Eő Felségétől néki tett javallásra, hogy tudniillik a' fellejebb említett tartományokra való jusairól lemondjon, ellenben azok helyett más közelebb fekvő tartományt kapjon Eő *Pruszsiai Kir.* Felségétől. A' *Bétsben* folyt alkudozások közt határozottatott meg az, hogy Eő *Pruszsiai Felsége*, a' tulajdonává lett és a' *Holsteini* herczegséggel határos *Lauenburgi* herczegséget Eő Dániai Felségének által engedi, ellenben, hogy ez a' Felség a' maga az előbbeni *Sve-*

eziai Pomerániára, és a *Rugia* szigetre való jusát Eő Pruszsiai Felségének általadja. Ezen módon a' királyi státusok határjává, a' következő, Pruszsziával kötött, és ezen folyó esztendőben Junius 21-dik napján *Párisban* az Eő Pruszsiai Felségétől ratificáltatott trakta szerint, az *Albis* folyó vize leszen.

Békességi Trakta.

Eő Felségek a' *Dániai* és a' *Pruszsziat* Király a' köz haszonvételekre nézve a' *Svecziai Pomeraniai* és a' *Rugiai* herczegségeknek, a' *Lauerburgi* herczegségért való által engedésben megegyesülni kívánván, magokat arra határozták, hogy forma szerint való traktára lépjenek, melly végre meghatalmazott személyeket is neveztek, hogy azok minden e' tárgyat illető körülményeket megfontják, eligazítsák, és aláírják is, és pedig: Az Eő *Dániai* Királyi Felsége *Günther* Keresztély Urat, Gróf *Bernstorff* titkos conferentialis Tanátsost, a' maga rendkívül való követjét, és meghatalmazott ministerét az Eő Cs. és Ap. K. Felségénél, *Dániai* meghatalmazott követet a' *Bétsi Congressusnál* az *Elefant* vitézi Rend vitézét, nem külömben *Frederik* Joachim urat, Gróf *Bernstorff*, titkos conferentialis Tanátsost, és a' második meghatalmazott követet a' *Bétsi Congressusnál*, a' *Dannebrogi* Vitézi Rend nagy keresztesét; Eő Felsége a' *Pruszsiai* Király pedig, a' *Hardenberg* herceget, a' Státus Cancellariusát, a' fekete, és vörös sas Rendjének vitézét, a' *Malta*i, és a' vas kereszt *Pruszsiai* Rendjének, a' Sz. András Orosz; Sz. *Newszky* Andras, és a' Sz. Anna első rendü, a' Magyar Országai Kir. Sz. István Rendjének nagy keresztesét, a' *betsüllet* legiójának a' *Spanyol* Országai Sz. Károly, a' *Baváriai* Sz. Habert, a' *Szárdinai* Annonciade Rendjének, a' *Sveciai* Serafinus-, az *Elefant*-a' *Würtembergiai* arany sas és más egyéb Rendeknek Vitézét, a' maga első meghatalmazott követjeik a' *Bétsi Congressusnál*, és *Báró Humboldt* Wilhelm Károly Urat, az Eő meg nevezett Felségének

Státusministerjét, Kamarását, rendkívül való követjét és meghatalmazott ministerjét az Eő Cs. és Ap. Kir. Felségénél, a' vörös sas nagy Rendjének, a' *Pruszsiai* vas kereszt, és a' Sz. Anna Orosz Rendjének első classisbeli Vitézét, a' maga második meghatalmazott követjét a' *Bétsi Congressusban*; kik minekutánna a' magok meghatalmazó leveleiket, mellyek forma szerint valóknak lenni találtattak, kiteserélték volna, a' következő pontokban megegyeztek:

1. Tzik. Eő Felsége a' *Dániai* Király a' maga, és a' maradékainak nevében lemond örökre az Eő *Pruszsiai* Kir. Felségének részére, mind azon jusairól, a' mellyeket az az Eő *Svecziai* kir. Felségével, *Kielben* Januarius 14-dik napján 1814-dik esztendőben kötött békességi trakta szerint, a' *Svecziai Pomeraniai* és a' *Rugiai* herczegségekre kapott vala,

2. Eő Felsége a' *Pruszsiai* Király ezen jusoknak birtokába lépven, vállalja egyszermind magára azokat a' lekötelezéseket, a' mellyeket a' *Dániai* Király Eő Felsége, a' *Svecziára Pomerániára* és a' *Rugia* szigetére nézve a' *Kieli* békességekötésnek a' 8, 9, 10, 11, 12, 20, 22, 23, 24, és 26 tikkelyei által magára felvállalt.

3. Eő Felsége a' *Pruszsiai* Király lemond örökre az Eő *Dániai* Kir. Felségének részére a' *Lauenburgi* herczegségről úgy hogy azt Eő Felsége, minden fejedelem, birtokos, jövedelem — és haszonvételbeli jusokkal által vegye, úgy a' mint azon herczegség Eő Felségének a' *Pruszsiai* Királynak, a' *Bétsben* Május 29-ik napján, 1815-ben az Eő Felsége és a' Fels. Britanniai Király közt kötött trakta szerint a' *Hannoverai* királynak által engedtetett. De a' *Neuhausi* uraság, a' melly az *Albis* és *Mecklenburg* közt fekszik, nem külömben azok a' *Lünebergi* faluk is, mellyek azzal határosok, avagy a' határai közt fekszenek, ezen által engedésből kivétetődnek.

(A' többi következik)

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 58.

A' Magyar Kurir 88-dik darabjához.

Magyar Ország.

Már két hete, hogy Pest és Budatáján szélteben szüretelnek; az első hét ugyan kevesé nedves idővel járt: de a' második hüves és tiszta volt. Azért a' szüretelés tellyes divatjában vagyon, és a' mint több tájakról jött hiteles emberek bizonyítják, mind a' termést, mind a' várandó bort közepszerű jónak mondhatni.

Felséges Urunk, a' tudós érdemeknek igaz betsülője, T. T. Genersich János Kés-márki Professor Urnak már több tudós munkája által megbizonyított, 's legujabban az Austriai Monarchia historiája által, mellyet 7 részben széles tudománnyal elkészített, jelesen tündöklő érdemeit azzal tiszteltetem, hogy ötet Ns. Szepes Vármegye által maga Felséges meglegedéséről kegyelmesen tudósítatni, 's ötet ezen megörvendezetés által nagyobb buzgóságra serkenteni méltóztatott, melly kegyelmes rendelést ezen Ns Vármegye annyival is készebb örömmel tellyesített, mivel ezen érdemes Tanító Urnak az Ifjúság' oktatásában sok esztendőök által mutatott szorgalmatosságát nem tsak tapasztalta; hanem betsülte is.

Frantzia Ország.

General Vandamme, a' mint a' Párisi levelek beszéllek, *Vierzonban* (Cher-Departementben) a' maga familájával magánosságban él.

A' *Muratnak*, Corsikában végbe vitt koholásait, 's onnan való elutazásának valóóságos okát, a' következendő, az oda való franczia kommandánstól a' 23-dik katonaosztályhoz, a' közelebb múlt holnap 15-én iadatott hirdetésből, lehet által látni:

Lakosok és Katonák! A' midőn én en-

nek az osztálynak kommandóját által vettem, a' volt a' meghatározott kivánságom, hogy azt a' tsendességet és békességet, a' melly *Corsikában* uralkodott, fenn tartsam. A' polgárok és az ő vagyonjaik a' törvények oltalma alá tétetődtek, 's minden ember tsendes meglegedésbe heijhezttetett. Valamelly ellenséges genius látszik közöttünk lakozni, a' ki egyenetlenséget felingerleni, 's minket zürzavarba hozni igyekezik. *Murat* ur, nem találván Franczia országban bátorságos helyet, *Corsicára* szökött, tudván azt, hogy itt a' vendégtartás jusai szentül megtartatnak; ő a' *Vescovatói* Birónál, *Calonna Ceccaldi* úrnál menedekhelyt keresett magának. Ez a' tisztviselő mindent arra fordított, hogy az országló széket tegye bizonyossá arról, hogy *Muratnak* semmi ellenséges gondolatja nintsen, 's magára válalta az ő érette való meg felelés terhét. Azok a' hadi tiszttek, altiszttek, és a' katonák, kik *Murat* alatt, a' midőn ő Nápolyi Király volt, szolgáltanak vala, a' szigetnek minden helyeiből *Vescovatóba* öszve gyülekeztek; iparkodtak az emberekkel elhítenni azt, hogy ők azt tsak azért mivelik, hogy az előbbeni királyokat megláthassák: mindazáltal az ő számok napról napra nevededett, többen zsoldba felvétetődtek, 's több kompániák organizáltattak; katonának is verbuálni bátorkodtak, *Bastia* városával bünös levelezésben állottak, és formaképpen fenyegettek, hogy ezen városra marsirozni foguak, és azt magokévé teszik. A' *Vescovato*i Biró urnak, a' kinek helységében mind ezek az öszvegyülekezések történtek, kötelessége lett volna, azokat elosztatni, 's engemet azokról tudósítani, a' maga halgatása és a' magaviselete által 4 ma-

gát a' törvények és a' maga fejedelme ellen való támadás bűnébe ejtette. Mind azok, a' kik a' *Vescovato* községével valamely közösülésben lenni találtatni fognak, vagy a' kik *Murat* urtól fizetést huznak, az ő igyekezetét vagy egyenesen vagy távozlól elősegélik, fogattassanak meg, 's mint árulók és pártosok ugy büntettesenek meg. Minden Biráknak parantsoltatott meg, hogy az ilyen embereknek felfedeztetéseken minden tehetségek szerint iparkodjanak, és készek légyenek, a' szükség idejére a' magok községekkel együtt a' nekik kimutatandó pontokra kiállani. Két válogatott kompánia organizáltasson, hogy a' *Bastián* felljül való erősségeket védelmezhessek, hogy ekként ez a' város minden rárohanástól bátorságban legyen, 's a' többi.

Ez a' prolamatió, és más az előljaróktól megtett erős intézetek arra indítottak *Muratot*, hogy *Vescovatóból* elszökven, más *Chissoni* nevű 's ennek a' szigetnek *Fiumorgo* tartományában fekvő faluba *Ebből* a' faluból azután *Ajaccióba* ment, a' honnét, mint már tudjuk, September 28-ikán éjjel a' maga szerentse próbáló tengeri útazását elkezdette.

A' legújabb 's igen nevezetes hir.

Murat, a' vólt Nápoly országi Király, a' *Nunciante* Generál parantsolatjából felőle tartatott haditörvényszéktől, minnyájoknak közakaratokkal halálra ítéltetett meg, és October 13-ik napján estvéli 6 órakor, *Pizzóban* agyon lövettetett. A' General *Franzeschini*, ki az Oct. 6-ikén a' parasztokkal történt verekedésben meg sebesitetett vala, a' *Murat* expeditiójanak több késérőivel

egyetemben a' kik a' *Nápolyiaknak* kezekre kerültek, még vizsgáltság alatt vagyón.

Pesti Könyv Áros Kífs Istvánnál, a' T. T. Piaristák Házok alatt lévő boltban ezen Új Könyvek is — egyebeken kívül még találtatnak.

Bonaparte Napoleon volt Frantzia Császár Életének le-irása - Születésétől, S. Helena Szigetébe való által viteleig: Tulajdon Képével Csinos Boritekban 8. 2 fl. A' Világi Ember, vagy az illendőség, kecsesség, finom Életmód, 's nyájas Udvariság regulai. Wenzelgotfrid Immanuel után, Bilkei Pap Ferentz, egy Rézre metzett képpel 8. 2 fl.

Magyar Encyclopedia, az az: Tudománytárkönyv, avagy Minden igaz és hasznos Böltsességnek szép rendbefoglalása, szerzette, Apátzai Tsere János 8. kötve 4 fl. A' Császárok, irta Görög Nyelven a' második Juliánus Császár, megmagyarázta Kreznorits Ferentz 40 Réz képekkel 8. kötve 4 fl. 30 kr.

Barmokat Orvosló Köny, mellyet a' Közjóknak Hasznára kibotsátott Tolnai Sándor 8. 3 fl.

Előljaró, és Rendkívül való Predikátziók, mellyeket különös és jeles alkalmatosságokra készített Csányi Nagy Imre, Hegyesi Plébános 8. 2 fl.

A' Templombeli Elsőségről való Beszélgetés, mondotta Vári Ferentz, Ref. Predikátor 8. kötve 1 fl.

Carmina varia Apollogos Fabulares et appendicem Chrono-Distichorum Epigrammaticam complexa Auctore, Francisco Vari 8. 2 fl.

Theophron vagy a' Tapasztalt adó a' tapasztalatlan Ifjuságnak Hasznára Dapsi József által 8. kötve 3 fl.

D. D. S.

Octob. 29-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 352 2/3 forintot Válttoztudóban. Egy Csász. aranyért 16 forintot 35 krt.